

FESTSPILLENE
I BERGEN

PROGRAM
KR 20

HÅKONSHALLEN

LØRDAG 04. JUNI KL 19:30

Andreas Brantelid & Christian Ihle Hadland

BERGEN
INTERNATIONAL
FESTIVAL

25. MAI — 08. JUNI
2016

Andreas Brantelid & Christian Ihle Hadland

HÅKONSHALLEN

Lørdag 04. juni kl 19:30
Saturday 04 June at 19:30

Varighet: 2 t inkludert pause
Duration: 2 h including interval

Andreas Brantelid cello
Christian Ihle Hadland piano

Introduksjon ved Annabel Guaita kl 18:55. *Introduction in Norwegian by Annabel Guaita at 18:55.*

Flygelet i Håkonshallen er en gave fra Stiftelsen Kristian Gerhard Jebsen. *The grand piano in Håkonshallen is a gift from the foundation Stiftelsen Kristian Gerhard Jebsen.*

Støttet av *Supported by* Oticon Fonden
Sponset av *Sponsored by* DNV GL

BALANSEKUNST

I DNV GL (tidligere Det Norske Veritas) er vi opptatt av sikkerhet, kvalitet og integritet. Vi er nå 15.000 ansatte i 100 land, som hver dag jobber mot et felles mål: En sikker og bærekraftig fremtid. Vår rolle består ofte i å balansere næringslivets og samfunnets interesser. Vi kaller det balansekunst.

Vårt samarbeid med Festspillene understøtter denne forpliktelsen overfor samfunnet. For kultur og samfunn går hånd i hånd.

Derfor er vi stolt hovedsamarbeidspartner for Festspillene i Bergen.

Lær mer om oss på www.dnvgl.com

LUDWIG VAN BEETHOVEN (1770–1827)

Sju variasjoner over 'Bei Männern, welche Liebe fühlen' fra Mozarts opera Tryllefløyten *Seven Variations on 'Bei Männern, welche Liebe fühlen'* from Mozart's opera *The Magic Flute*, WoO 46

PEDER GRAM (1881–1956)

Sonate for cello og piano *Sonata for cello and piano*, op. 14

1. Andante misterioso e narrante
2. Allegro inquiéto

LEOŠ JANÁČEK (1854–1928)

Pohádka *Fairy Tale*

1. Con moto
2. Con moto
3. Allegro

Pause *Interval*

EDVARD GRIEG (1843–1907)

Intermezzo

Sonate i a-moll *Sonata in A minor*, op. 36

1. Allegro agitato
2. Andante molto tranquillo
3. Allegro

Musikalske kontraster

Fra leken wienerklassisme til norsk romantikk.

Wolfgang Amadeus Mozarts opera Tryllefløyten hadde premiere i 1791 året før han gikk bort. Ti år senere skrev Beethoven sju variasjoner over kjærlighetsduetten mellom prinsesse Pamina og fuglefangeren Papageno «Bei Männern, welche Liebe fühlen». I temaet spiller klaveret Paminas kjærlighetserklæring og celloen følger etter med Papagenos respons. Etter temaet følger sju korte variasjoner der teksten sier: «Dere menn som føler kjærlighet, mangler aldri et godt hjerte.»

Den danske komponisten Peder Gram ble undervist av organisten Hermann Kallenbach i Christiansborg Slotskirke i København. Fra 1904 til 1907 var han student på konservatoriet i Leipzig. Etter ytterligere seks måneders studier i Dresden, returnerte han til København hvor han jobbet som musikksef i Statsradiofonen og ble lærer i musikkteori. Blant hans studenter finner vi Knudåge Riisager og den svenske komponisten John Fernström. I 1914 urfremførte Berlin Filharmoniske Orkester hans første symfoni. Han har skrevet 36 ulike verk i alt, deriblant denne tidlige cellosonaten som består av to satser: *Andante misterioso e narrante* og *Allegro inquiéto*.

Den tsjekkiske komponisten Leoš Janáček var inspirert av moravisk og slavisk folkemusikk. Han regnes som en av de viktigste tsjekkiske komponister sammen med Dvořák og Smetana. Janáček ble født inn i en musikkdyndig familie. Både hans far og bestefar var musikere og lærere, og Janáček fikk musikalsk opplæring fra ung alder. For å supplere sin inntekt underviste Janáček i musikk og det var ikke før tidlig på 1890-tallet at han fullt og helt fikk fordypet seg i studier av moravisk folkemusikk, noe som ville gi et rammeverk for hans senere komposisjoner. I 1901 døde hans førstefødte datter Olga av tyfus bare 21 år gammel. Janáček komponerte *Pohádka (Eventyr)*, basert på et episk dikt av den russiske forfatteren Vasily Zjukovskij. Dette var til minne om Olga som han delte en forkjærlighet for russisk kultur og litteratur med. Den dramatiske cellostemmen representerer unge prins Ivan, og det lyriske i pianoet skildrer den vakre Marya, datter av Kaschei, hersker over underverdenen. *Pohádka* er Janáčeks eneste verk

for cello og piano.

I 1866 flyttet Grieg til Christiania hvor han gjorde et forsøk på starte opp et musikkakademi sammen med andre gode utøvere. Han var sterkt engasjert i arbeidet for at norske kunstnere skulle kunne utdanne seg i sitt eget fedreland. Akademiet åpnet i januar 1867 og Grieg underviste selv i teori og partiturspill. Selv om akademiet ble lagt ned etter bare et par år, var dette kimen til det første musikkonservatoriet Norge. Det er fra denne tiden det lille *Intermezzo for cello og klaver* stammer fra. Manuskriptet viser at den var tiltenkt som en sats i en større suite.

Mange av sonatene til Grieg har andresatser som kan fungere som selvstendige, frittstående verk fordi de har et musikalsk materiale og et dynamisk spenn som skaper en fullkommen helhet. Grieg selv skrev om andresatsen *Allegretto* fra sin tredje fiolinsonate opus 45 for cello. Dette var en bursdagsgave til sin bror, John. Også her finner vi det friske og naturlige uttrykket som er så typisk for Griegs melodier, og som i ettertid etablerer seg som det norske tonefall.

Cellosonaten ble ferdig vinteren 1882–83 på bestilling fra Griegs gode venn og forlegger i Peters forlag, Max Abraham. Selv om verket er skrevet til broren John, ble den urfremført av Johns lærer fra studietiden i Leipzig, Julius Klengel med Grieg selv ved klaveret. Grieg spilte verket også en gang i Amsterdam med den spanske cellisten Pablo Casals. Sonaten kan på et vis oppleves som svært maskulin, med sitt grensesprengende og nesten fysisk utagerende uttrykk. Samtidig er det lyriske og kvinnelige også sterkt representert. I andresatsens hovedtema maler Grieg ut sitt særegne, poetiske tonefall. Sonaten har fått plass blant et av de viktigste verkene i en cellists repertoar.

Tekst: Annabel Guaita

Musical contrasts

From classical playfulness to Norwegian romanticism.

Wolfgang Amadeus Mozart's opera The Magic Flute premiered in 1791, the year before his death. Ten years later Beethoven wrote seven variations on the love duet sung by Princess Pamina and Papageno the birdcatcher, 'Bei Männern, welche Liebe fühlen'. Pamina's declaration of love appears in the piano part, and Papageno's response in the cello part, after which come seven short variations. The text means, 'In men who feel love, a good heart is not lacking.'

The Danish composer Peder Gram received tuition from Hermann Kallenbach, organist at Christiansborg Palace Chapel in Copenhagen before advancing to the Leipzig Conservatoire and pursuing further studies in Dresden. On his return to Copenhagen he became music director of national radio broadcasting and taught music theory. Amongst his students were the Danish composer Knudåge Riisager and the Swedish composer John Fernström. In 1914 the Berlin Philharmonic Orchestra premiered his first symphony. He composed a total of 36 works, including this early Cello Sonata in two movements: Andante misterioso e narrante and Allegro inquieto.

The Czech composer Leoš Janáček was inspired by Moravian and Slavic folk music, and is considered one of the country's major composers, alongside Dvořák and Smetana. Born into a family of musicians – both his father and grandfather were performers and teachers – he received tuition from an early age. He eked out an income as a music teacher and had to wait until the early 1890s for the opportunity to immerse himself in studies of Moravian folk music, which provided him with a solid foundation for his later compositions. In 1901 he lost his eldest daughter Olga at the age of 21 to typhus, and composed Pohádka (Fairy Tale), based on an epic poem by the Russian author Vasily Zhukovsky, in her memory. He had shared with her a love of Russian culture and literature. The dramatic cello part represents the young Prince Ivan, and the lyrical piano part depicts Marya, the beautiful daughter of Kaschei the Deathless, ruler of the underworld. Pohádka is Janáček's only work for piano and cello.

In 1866 Grieg moved to Christiania (as Oslo was called at the time), where he joined forces with other good performers in an attempt to set up a music academy. He was strongly involved in efforts for Norwegian artists to be able to train in their home country. When the academy opened in January 1867, Grieg taught theory and score reading. Even though it closed after a mere couple of years, it was the start of the first Norwegian conservatoire. It was during this period that he wrote his Intermezzo for Cello and Piano. The manuscript suggests that it was conceived as a movement in a larger work.

Many of Grieg's sonatas have second movements capable of functioning as independent works, containing as they do musical material and dynamic contrasts that blend together to create a perfect whole. Grieg himself re-worked the second Allegretto movement of his third Violin Sonata opus 45 for cello as a birthday present for his brother John. Here too we find the fresh, natural expression so typical of Grieg's melodies, later accepted as typically Norwegian intonation.

The Cello Sonata was completed in the winter of 1882–83, commissioned by his good friend and publisher at Peters, Max Abraham. The publishing house offered Grieg three thousand marks for a new piano concerto, some piano pieces, a concert overture and a new sonata. A new piano concerto never transpired unfortunately, but Cello Sonata opus 36 did. Though Grieg dedicated it to his brother John, it was premiered by another cellist with Grieg himself at the piano. Grieg later played the work with the legendary Spanish cellist Pablo Casals. It may be perceived as somewhat masculine, as its extroversion is almost physical to a degree previously unknown. At the same time there is a strong presence of the lyrical and feminine. In the main theme of the second movement Grieg gradually fills the canvas with his own personal melodic character, pure and natural, like a mountain maid singing without inhibition. As in Beethoven's cello sonatas, Grieg's piano part almost constitutes a piano sonata in its scope and technical demands on a virtuoso pianist. The Cello Sonata is amongst the most contrasting of Grieg's works, and has become standard repertoire for the cello.

Text: Annabel Guaita

English version: Roger Martin

Andreas Brantelid ble født i København i 1987 til svenske/danske foreldre. Som 14-åring debuterte han i konsert med Det Kongelige Kapel med Elgars cellokonsert. Siden har han optrådt som solist med de store orkestrene i Skandinavia. Han studerte med Mats Rondin, Torleif Thedéen og Frans Helmersson. Han har optrådt i New York (Carnegie Hall, Alice Tully Hall), London (Wigmore Hall), Chicago, Zürich, Vancouver, Barcelona og Salzburg. Brantelid vant 1. pris i Eurovision Young Musicians Competition (2006) og Paulo International Cello Competition (2007). Han var en Borletti-Buitoni Trust Fellowship-vinner i 2008. I 2008/09-sesongen nominerte European Concert Hall Organisation ham i sin konsertserie Rising Star. Hans første konsertalbum var cellokonserter av Tsjajkovskij, Schumann og Saint-Saëns med DR Symfoni-Orkestret (2008). Han har også gitt ut en plate med kammermusikk av Chopin (2010), et Encore-album (2012) og et album med Griegs verk for cello og piano (2015). Brantelid var også nylig medlem av Lincoln Centre Chamber Music Society i New York og BBC New Generation Artist-ordningen. I 2014 ble han utnevnt som professor II ved Det Kongelige Danske Musikkonservatorium i Århus.

Andreas Brantelid, born in Copenhagen in 1987 to a Swedish father and a Danish mother, made his concert debut at the age of fourteen playing the Elgar Cello Concerto with the Royal Danish Orchestra. He has received tuition from his father, Mats Rondin, Torleif Thedéen and Frans Helmersson. In addition to solo performances with the major Scandinavian orchestras he has appeared in New York (Carnegie Hall, Alice Tully Hall), London (Wigmore Hall), Chicago, Zurich, Vancouver, Barcelona and Salzburg. He took first place in the 2006 Eurovision Young Musicians, in the 2007 Paulo International Cello Competition and the 2008 Borletti-Buitoni Trust Fellowship. In the 2008–09 season the European Concert Hall Organisation nominated him for their 'Rising Star' recital series. His debut concerto album was of the Tchaikovsky, Schumann and Saint-Saëns Cello Concertos with the Danish National Symphony Orchestra in 2008. Later recordings include chamber music by Chopin and a disc of Grieg's complete works for cello and piano. Brantelid has been accepted as a member of the Lincoln Centre Chamber Music Society (New York) and the BBC New Generation Artist scheme. In 2014 he was appointed assistant professor at the Royal Danish Academy of Music in Aarhus.

Christian Ihle Hadland er født i 1983 og studerte med Jiří Hlinka ved Barratt Due Musikk institutt. Han gjorde sin orkesterdebut med Kringkastingsorkesteret da han var 15 år, og har siden opptrådt med alle de store norske orkestrene og en rekke internasjonale. Han er en etterspurt konsert- og kammermusiker og har opptrådt ved mange prestisjefylte arenaer og festivaler. Han har opptrådt ved Festspillene i Bergen en rekke ganger, og var solist på Griegs a-mollkonsert i 2012. Ihle Hadland har gjort flere innspillinger og vunnet en rekke priser, inkludert Den norske solistpris, Lindemanprisen, Shell-prisen og Statoils talentstipend for klassisk musikk 2009. I 2010 ble han kunstnerisk leder for Kammermusikkfestivalen i Stavanger sammen med Martin Fröst. I 2011 ble han tatt opp i BBC Radio 3s New Generation Artist-program, og i 2013 debuterte han ved BBC Proms. Samme år ga han ut en Spellemannpris-nominert innspilling av Mozarts pianokonsert nr. 21 og 22 sammen med Oslo-filharmonien.

Christian Ihle Hadland, born in 1983, studied with Jiří Hlinka at the Barratt Due Institute of Music. He made his debut with the Norwegian Radio Orchestra at the age of 15, and has since gone on to perform with all of Norway's leading orchestras and several international orchestras. He is in great demand both as a recitalist and as a chamber musician and has appeared at prestigious venues and festivals in addition to making several recordings. He has performed several times at the Bergen International Festival since 2004, and was the soloist in Grieg's A minor Piano Concerto in 2012. Christian Ihle Hadland has won numerous awards, including the Norwegian Soloist Prize, the Lindeman Prize and the Shell Prize. He was named Statoil's Classical Artist 2009 and was in 2010 appointed joint Artistic Director of the Stavanger Chamber Music Festival with Martin Fröst. In 2011 he joined the BBC Radio 3 New Generation Artists scheme, and in 2013 made his BBC Proms debut. His recording of Mozart's Piano Concertos nos. 21 and 22 with the Oslo Philharmonic released in the same year was nominated for Spellemannsprisen, the Norwegian Grammy award.

